

Notulen extra partijcongres D66 – C80A (zoals vastgesteld door de Besluitvormingscommissie)

Datum: 2 april 2005
Locatie: Nederlands Congres Centrum
Churchillplein 10
2517 JW DEN HAAG
Notulen: Anneke Geldof en Margriet Kleijn van Het Notuleercentrum

Welkomstwoord

Opening door Jan Hoekema, waarnemend voorzitter Landelijk Bestuur

Jan Hoekema opent het congres om 13.00 uur en heet de aanwezigen van harte welkom.

Dit congres zal live op de televisie te zien zijn.

Het valt te betreuren dat dit buitengewone partijcongres moet worden gehouden, maar het is voor D66 wezenlijk voor de voortzetting van deelname aan het kabinet. Het landelijk bestuur heeft gekozen voor maximale transparantie en voor een goede gang van zaken van het democratisch proces, aldus de waarnemend voorzitter.

Vervolgens richt spreker zich tot Thom de Graaf en bedankt hem voor alles wat hij de afgelopen jaren heeft gedaan. Een afscheid in stijl zal plaatsvinden op 21 mei 2005.

Jan Hoekema introduceert de congresvoorzitters, Magda Berndsen en Winnie Sorgdrager, en vraagt instemming voor hun rol.

Na de instemming bedankt Jan Hoekema de aanwezigen en geeft het woord aan de congresvoorzitters.

Congresvoorzitter Magda Berndsen introduceert de stem- en notulencommissie en vraagt instemming voor hun benoeming.

De stemcommissie bestaat uit: Henk Bleumink, Frédérique Favreau, Hans Terlouw, Marlies Derksen, Ruud Coolen van Brakel en Geertjan Wenneker.

De notulencommissie bestaat uit: Anneke Geldof en Margriet Kleijn.

Het congres stemt in met de benoeming van bovengenoemde commissies.

Na het congres bedankt te hebben voor de instemming, geeft de congresvoorzitter een korte toelichting aan de zaal over de procedures en wordt er de volgende aanpassing op de agenda gemaakt.

Er zijn drie sprekers:

Boris Dittrich
Laurens Jan Brinkhorst
Medy van der Laan

Aansluitend heeft de zaal een uur de tijd om vragen te stellen.

Vervolgens krijgen Alexander Pechtold en Eddy Schuyer de gelegenheid om het Paasakkoord toe te lichten, waarna ongeveer 30 minuten tijd is voor debat. De inhoudelijke behandeling kan na de moties plaatsvinden.

De congresvoorzitter gaat over naar het volgende agendapunt en geeft het woord aan Boris Dittrich.

Algemene inleiding door Boris Dittrich, politiek leider, over de gebeurtenissen vanaf 22-03-05

Boris Dittrich stelt trots te zijn op het grote aantal aanwezigen en de manier waarop de partijdemocratie tot uitvoering gebracht wordt.

Op 22 maart jl. vond er in de Eerste Kamer een debat plaats over de wijziging van de grondwet. De kroonbenoeming van de burgemeester zou uit de grondwet moeten worden geschrapt.

Thom de Graaf heeft als minister zijn best gedaan om te overtuigen.

Boris Dittrich is ervan overtuigd dat de PvdA gewoon niet wilde, alle contacten ten spijt. De fracties van Groen Links, SP en PvdA hebben tegen de wijziging van de grondwet gestemd.

Op 23 maart 2005 heeft Thom de Graaf besloten af te treden omdat de gekozen burgemeester niet kon doorgaan vanaf 2006. Maar ook omdat andere belangen niet tot concrete, tastbare resultaten zouden leiden. Het was een persoonlijke afweging van Thom en deze afweging verdient respect. Namens de fractie van D66 wordt Thom de Graaf zeer bedankt voor alles wat hij heeft gedaan.

De vraag die velen hebben gesteld, is waarom Laurens Jan Brinkhorst en Medy van der Laan niet uit het kabinet zijn gestapt. Hierop is het antwoord dat er een bredere verantwoordelijkheid is dan de ministersvacature. Er is nu een bres geslagen in het hoofdlijnenakkoord en dit gat moet op een evenwichtige manier worden hersteld, aldus Boris Dittrich.

Veel kritiek is er geweest op het punt van het benoemen van de nieuwe minister, Alexander Pechtold. Dit is gedaan met de overtuiging dat Alexander Pechtold als volwaardig minister, van gedachten zou kunnen wisselen over het Paasakkoord en niet met een slot op de mond. Met andere woorden, gedaan als een service naar het congres. De reacties hebben aangegeven dat dit een verkeerde inschatting is geweest en hiervoor betuigt Boris Dittrich zijn spijt.

Om het geslagen gat op een evenwichtige manier te herstellen, is het logisch te beginnen bij het hoofdstuk bestuurlijke vernieuwing. Waarom niet gewoon het kiesstelsel er doorgedrukt? Zowel binnen de coalitie als in de oppositie kon één en ander niet rekenen op een breed draagvlak. De vraag was of D66 door moest gaan met een kiesstelsel dat weinig draagvlak heeft en of dit wel een oplossing van de problemen tussen kiezer en gekozene zou zijn. Het antwoord was nee. Vervolgens is gezocht naar een andere methode. Groter gewicht toekennen aan voorkeursstemmen. Iemand met een groter mandaat uit een bepaald district kan dan toch in de Kamer komen.

Er wordt voor een andere benadering gekozen met CDA en VVD inzake de bestuurlijke vernieuwing. Geprobeerd wordt de oppositie erbij te betrekken, het boven de partijpolitiek uit te laten stijgen en daadwerkelijk tot democratische vernieuwing in Nederland te komen. Alexander Pechtold moet leiding gaan geven aan dit proces en zal hier later nader op ingaan.

In het Paasakkoord hebben CDA en VVD erkend dat er iets grondig mis is in de relatie tussen kiezer en gekozene. Het is als een winstpunt te beschouwen dat CDA en VVD hieraan iets willen doen.

De gekozen burgemeester. Er is afgesproken dit in de tekst van de grondwet op te nemen. D66 wil niet een door de raad gekozen burgemeester; de bevolking moet zelf de macht krijgen om de burgemeester te kiezen. De discussie binnen de partijen is nog steeds niet afgerond en Wouter Bos is voorstander van de gekozen burgemeester, aldus Boris Dittrich.

In de aanloop naar de verkiezingen zou het kunnen zijn, dat binnen de PvdA een deel niet zegt "wij vertrouwen jullie niet in het kiezen van de burgemeester".

Via referenda zal er een burgemeester moeten worden gevonden en afspraken voor financiële ondersteuning van de referenda zullen moeten worden gemaakt.

Het is de taak van Alexander Pechtold om de juiste modus te vinden.

Op de vraag of D66 zich uitlevert aan CDA en VVD en als één blok wil optreden, is het antwoord nee. Natuurlijk wil D66 dit niet. D66 wil gebaseerd op eigen kracht de verkiezingen van mei 2007 ingaan.

De bestuurlijke vernieuwing ligt zeker niet in een la. In mei 2003 is besloten om een minister van bestuurlijke vernieuwing aan te stellen. Dit is gebeurd omdat dit als belangrijk werd gezien. Eén en ander gaat ook over de manier waarop de overheid is georganiseerd. De burgers in Nederland vinden dat de overheid zich te veel opstelt als een soort bureaucratische tegenstander van de burgers. De

nieuwe minister, Alexander Pechtold, zal ook moeten zeggen tegen zijn collega's in het kabinet dat het op de huidige manier niet langer kan doorgaan; de overheid is van de burgers. Het woud van regels moet weg. Bestuurlijke vernieuwing is essentieel om de samenleving vooruit te helpen. Om de burgers goed toe te rusten op de samenleving, is er goed onderwijs nodig. Al vanaf 2003 zijn, met steun van de gehele partij, onderwijs en kennis-economie prioriteiten van D66. Dit zijn onderwerpen die verder uitgebouwd moeten worden en niet als snelle "issues" kunnen worden gezien. Ook op natuur en milieu is twee jaar geleden zwaar ingezet.

Vervolgens stelt Boris Dittrich dat de geëmancipeerde burger, de kijker en de luisteraar, centraal staan en dit is terug te vinden in het Paasakkoord. Een woord van dank aan het adres van de NCRV en de TROS voor hun actie. Hiermee is goed aangegeven waarom er echt iets moet gaan veranderen.

Met betrekking tot innovatie is gezegd dat de 250 miljoen euro structureel per jaar voor onderwijs al lang afgesproken was. Dit is onzin, de 250 miljoen euro was een claim die D66 zwaar heeft moeten bevechten. Er komen meer studenten in het hoger onderwijs. Dit onderwijs is budget-gefinancierd en als er geen geld bijkomt, vermindert de kwaliteit.

De 500 miljoen euro uit het FES-fonds is door D66 bij het afval weggehaald en naar kennis en innovatie gebracht. Ook gaat het geld naar het VMBO, waarvan meer dan 60 % van de leerlingen deel uitmaakt. De leerlingen hebben het nodig dat de kwaliteit van het VMBO verhoogd wordt. Kennis, innovatie en milieu zullen meer aan bod moeten komen, aldus Boris Dittrich.

Boris Dittrich spreekt de hoop uit dat er een nieuwe kans wordt geboden om twee jaar door te regeren, zodat in mei 2007 tegen de kiezers gezegd kan worden dat de lastige maatregelen goed zijn geweest voor Nederland.

De congresvoorzitter bedankt Boris Dittrich en geeft het woord aan Laurens Jan Brinkhorst.

Toelichting over onderwijs, kennis en innovatie, door Laurens Jan Brinkhorst

Laurens Jan Brinkhorst stelt dat er nog nooit zoveel mensen bij een congres waren en het nog nooit is gebeurd dat het hele land meekeek. Ook kwam de omroep nog nooit in het geweer. Met andere woorden, D66 heeft veel losgemaakt.

Er moet nu verantwoording afgelegd worden over het bereikte akkoord. Er is al veel bereikt, met name het doorbreken van oude structuren. Door uit het kabinet te stappen, zou D66 dit allemaal laten vallen.

Laurens Jan Brinkhorst richt zich tot Thom de Graaf met de woorden dat hij hem liever had toegesproken met de gekozen burgemeester in zijn binnenzak. Het vertrek van Thom de Graaf heeft Laurens Jan Brinkhorst geraakt.

Het is een zware onderhandeling geweest. Het is een paradox, om met Hans van Mierlo te spreken, om juist met CDA en VVD de bestuurlijke vernieuwing toch waar te moeten maken. Juist door D66 staan CDA en VVD daar en D66 zal ze eraan houden.

Niet alleen het bestuur zal worden vernieuwd, kenniseconomie en onderwijs zijn eveneens belangrijke doelen. Jaarlijks is er een half miljard euro voor kennis en innovatie beschikbaar en een kwart miljard euro voor onderwijs. Meevallers in de toekomst zullen vaker hiervoor worden gebruikt. Maar nog niet alles is bereikt. De zorg, het onderwijs, het milieu en de welvaart zijn heel belangrijk. Er wordt voluit ja gezegd tegen de nieuwe Europese grondwet. Ook dat is bestuurlijke vernieuwing.

Op de vraag of D66 met dit Paasakkoord vastzit aan CDA en VVD is het antwoord nee. D66 is geen bijwagen, niet van CDA, niet van VVD en niet van PvdA. D66 heeft een eigen identiteit, dit blijkt meer dan ooit.

Laurens Jan Brinkhorst spreekt de hoop uit dat D66 vol ambitie gaat vernieuwen en als katalysator fungeert in dit proces. Zonder D66 zou het kabinetsbeleid er wezenlijk anders uitzien. Het gaat nu niet alleen over D66 maar ook over wat er met Nederland het komende jaar gaat gebeuren. Het landsbelang is in het geding. De vernieuwing moet gerealiseerd worden en niet vanuit de oppositiebank. Laurens Jan Brinkhorst is er trots op dat er in vrijheid gedebatteerd kan worden over de koers van de partij.

Tot slot doet Laurens Jan Brinkhorst een beroep op het congres om het Paasakkoord te steunen, omdat het uiteindelijk om Nederland gaat.

De congresvoorzitter bedankt Laurens Jan Brinkhorst en geeft het woord aan Medy van der Laan.

Toelichting over mediabestel door Medy van der Laan

Tussen droom en daad staan wet en praktische bezwaren. Op 23 maart jl. is Thom de Graaf afgetreden. Door alles wat er is gebeurd, is er een andere samenstelling ontstaan, aldus Medy van der Laan.

Veel respect heeft spreker voor de keuze die Thom de Graaf heeft gemaakt, een keuze die past bij zijn bestuurlijke, politieke en persoonlijke integriteit.

Met de volgende woorden richt Medy van der Laan zich tot Thom de Graaf: "Niet alleen D66, maar ik ook, konden op je onvoorwaardelijke steun bouwen. Bedankt voor je kameraadschap en ik weet zeker dat het je goed gaat. Je bent niet weg, hoogstens wat vaker niet in de buurt".

Wat betreft het akkoord stelt spreker dat er een duidelijk perspectief blijft en dat zij achter het bereikte Paasakkoord staat.

Er bestaat al 30 jaar een slepend publieke-omroepdossier en dit wordt klaargestoomd voor de toekomst. Dit is een vernieuwing van formaat. Een aantal omroepverenigingen is bang en gebruikt oneigenlijke argumenten. Het uitgangspunt van het akkoord is zoveel mogelijk kijkers te bereiken. Daarbij hoort amusement, maar niet als zelfstandig doel.

De grootste vraag is steeds geweest: hoe hard is het nodig dat D66 in het centrum van de macht blijft om haar positieve bijdrage waar te maken? De oplossingen zijn niet eenvoudig.

D66 staat niet voor het oude links/rechts-denken. Niet voor afkalving van de rechtsstaat en al helemaal niet voor polarisatie van groepen in de samenleving. D66 staat voor de nuance, deze waarde kan bovenal vanuit het kabinet tot uitdrukking komen. D66 is de impuls voor bestuurlijke, economische en maatschappelijke vernieuwing. Aldus Medy van der Laan.

De congresvoorzitter bedankt Medy van der Laan en gaat over naar het volgende agendapunt.

Discussie tussen Boris Dittrich, Laurens Jan Brinkhorst, Medy van der Laan en zaal over toelichting gebeurtenissen

Vervolgens krijgt de zaal de gelegenheid te reageren. Later zal er nog een ronde met moties komen, waarbij het om de inhoud gaat. De congresvoorzitter vraagt de aanwezigen zich te beperken tot het proces en benadrukt dat het in deze discussie niet om het inhoudelijke van het akkoord gaat.

Jan van Walsem:

Congres, de vraag is, heeft D66 bestaansrecht als wij bestuurlijke vernieuwing niet op de eerste plaats zetten. Natuurlijk hebben we dat congres. Als we dat niet op de eerste plaats zouden zetten, hadden wij in 1994 de minister van Binnenlandse Zaken moeten leveren en niet die van Buitenlandse Zaken. Weet heel Nederland dat D66 de partij is die de burger meer invloed wil geven op het bestuur? Het gekozen staatshoofd, de gekozen burgemeester en het districtenstelsel. Ja, dat weet Nederland. Geen enkele andere partij is voor bestuurlijke vernieuwing en heel Nederland weet dat, behalve D66. Elke keer, als de worst wordt voorgehouden, treden wij toe tot het kabinet en andere coalitiepartners hebben dan geen last meer van ons. Na twee jaar komt de aap uit de mouw. De bestuurlijke vernieuwing gaat niet door, D66 ligt eruit en onze minister en vice-premier wordt geruisloos afgeserveerd. En daar moet dan iets voor terugkomen.

Ik wil het kabinet laten zitten maar D66 moet herkenbaar blijven binnen dat kabinet. Wat komt er uit het Paasakkoord? Een minister die studie moet doen naar bestuurlijke vernieuwing.

Dan is er de vraag wat de burgers willen. Dat is niet in de eerste plaats die bestuurlijke vernieuwing, maar de burgers willen weer vertrouwen krijgen in de samenleving. Er moet geïnvesteerd worden in vertrouwen in de toekomst. Lever daarom geen minister voor bestuurlijke vernieuwing maar een bewindsman op onderwijs, milieu en sociale veiligheid. Wij gaan terug naar de onderhandelingstafel, wij gaan dat winnen en vandaag begint de omslag.

Paul Wessels:

Er is een dilemma, namelijk wat vindt ons hart en wat vindt ons hoofd. De bewindslieden en Boris Dittrich hebben een goed verhaal gehouden. Ik zou wensen dat, terwijl de onderhandelingen zijn gesloten en de heer Jan Peter Balkenende heeft laten weten dat de deur niet dicht is, er een duidelijk signaal door VVD en CDA wordt afgegeven.

Misschien kan er een mobiele oproep aan de heer Balkenende worden gedaan om naar dit congres te komen met een verhaal, dat we voor de 26000 asielzoekers een generaal pardon kunnen regelen. Dan hebben wij vertrouwen voor de komende twee jaren in.

Jan Piet de Vries (Dordrecht):

Twee jaar geleden heb ik aan Boris Dittrich gevraagd of hij zijn politieke lot zou verbinden aan het akkoord op hoofdlijnen. Zijn antwoord was toen duidelijk nee, want de leden mogen niet opgezadeld worden met die druk. Bij het Paasakkoord heeft hij dat wel gedaan en de vraag is: waarom nu wel?

Boris Dittrich:

Dit Paasakkoord is een herstel van het hoofdlijnenakkoord van twee jaar geleden. Ik heb altijd gezegd het wenselijk te vinden dat de leden over de inhoud met ons en met de nieuwe minister van gedachten kunnen wisselen. Wanneer het congres zegt dat zij dat niet wil, is het volkomen duidelijk dat ik een serieus probleem heb. Ik wil het terugbrengen naar de inhoud en niet meteen naar de persoon.

De heer Diekema:

Het is belangrijk dat wij hier vandaag allemaal zijn en onze stem laten horen. Het is jammer dat wij de naam 'pech' in ons hebben zitten. De manier waarop de minister twee dagen geleden is toegewezen op zijn post, betreur ik. Dit had beter na het congres kunnen gebeuren.

Bij aankomst vanmiddag had ik het idee dat er bingobriefjes werden uitgedeeld waarop alleen de cijfers ontbraken. Ik hoop dat de cijfers vandaag heel duidelijk zullen spreken tijdens de stemming aan het eind van de dag. Ik vind dat de heer Dittrich duidelijk heeft gezegd wat hij wilde, al vind ik ook dat wij in een kabinet zitten als een "kip zonder kop". D66 heeft daar niets meer te zoeken en moet daar weg.

Zaal:

Ik ben lid geworden van Democraten 66 en niet van Onderwijskundigen 66 of Omroepbestellers 66. Democratische/bestuurlijke vernieuwing is absoluut een prioriteit en hét gezicht van D66. Een akkoord waarin dat niet goed is opgenomen, verdient het niet de steun van dit congres te krijgen.

Pablo Camila:

Gezien de beperkte spreektijd moet bijna in "one-liners" worden gesproken. Daarom wordt er soms wat gechargeerd. In de afgelopen weken heb ik enkele moves gezien die je manipulatief zou kunnen noemen. Ik vraag u om kritisch te kijken naar ons eigen democratische gedrag. Dit kunt u ook als een soort motie van orde beschouwen. Drie voorstanders hebben een uur de tijd om ons van dit akkoord te overtuigen. Hoeveel tijd is er voor de tegenstanders?

De voorzitter:

Er komt straks een uitvoerige behandeling van de moties aan de orde, waarbij iedereen aan bod komt.

Pablo Camila:

Ik wil het hebben over de welbespraaktheid van onze kamerleden. Het punt is dat je de grootste onzin kunt zeggen, omdraaien of liegen en nog klinkt het mooi. Wat hebben we binnengehaald met de gekozen burgemeester? De situatie is veel slechter dan hiervoor. Ten eerste is het heel erg inconsequent omdat eerst voor deconstitucionaliseren is gekozen en nu voor constitutionaliseren. Ten tweede is de kans dat dit lukt zeer klein. Wanneer in deze kabinetsperiode tweederde meerderheid zal worden verkregen omdat CDA en VVD niet anders kunnen, maar wel iets anders willen, dan zullen we inderdaad een eerste lezing hebben die in die richting gaat. Maar denkt u dat na de verkiezingen wel een tweederde meerderheid wordt gehaald? Dan gelooft u in de kerstman.

Zaal:

Boris Dittrich heeft terecht gezegd dat D66 meer is dan een partij voor staatkundige vernieuwing en Laurens Jan Brinkhorst heeft eveneens zeer terecht gezegd dat het vandaag niet alleen gaat om partijbelang maar om landsbelang. Daarom moet dit kabinet weg. Dat dit kabinet niet sociaal zou worden was bekend. Dat dit kabinet de rechtsstaat zou afbreken heb ik niet kunnen dromen. Ik geef aan waarom dit kabinet weg moet en zie als middel hiertoe het verwerpen van het Paasakkoord.

Zaal:

D66, dat zijn de leden. Momenteel één à twee generaties jonger dan de beginners uit 1966/1967. Dat betekent dat ik vandaag extra naar die jongeren wil luisteren, maar ook naar de nuances van mijn vroegste kamerfractievoorzitter. Er ligt nu een prima inleiding, een goede start voor een modern omroepbeleid. Wanneer de staatssecretaris en het kabinet het recente, prima advies van de Raad voor Cultuur integraal volgen, is er na 38 jaar eindelijk een door D66 gewenst omroepbestel. De grote omroeporganisaties hebben vele jaren een dogmatische, onbespreekbare belangenbehartiging gekend. Jammer dat de NCRV nu nog het geld zo zinloos besteedt, maar ik vraag of de staatssecretaris bereid is om dit advies van de Raad voor Cultuur in het kabinet niet alleen ter sprake te brengen maar ook vurig te verdedigen.

Medy van der Laan:

Het advies van de Raad voor Cultuur volgt eigenlijk de uitgangspunten van wat vorige week is afgesproken. Namelijk functies centraal, amusement als vorm en niet als doel en ook een duidelijke sturing van het geheel. Zij gaan veel verder; zij willen uiteindelijk in 2012 de omroepverenigingen afgeschaft hebben. Wij zitten in een coalitie, hebben een akkoord gesloten dat baanbrekend is en dat ook rekening houdt met de gevoeligheden van VVD en CDA en ook met uitgangspunten die wij belangrijk vinden.

Ik sta er achter dat de omroepverenigingen moeten blijven bestaan, echter toegespitst op opinie en maatschappelijk debat in een onafhankelijke positie. Maar de totale programmering gaat veel inventiever en toegespitst op digitalisering van de maatschappij plaatsvinden. Dat betekent dat op een aantal punten het advies van de Raad voor Cultuur niet integraal kan worden overgenomen. Over het afschaffen van de omroepverenigingen hebben wij vorige week een afspraak gemaakt en daar houd ik mij aan. Wij zijn ook een partij en afspraak is afspraak.

Zaal:

Vorige week was D66 een ontevreden partij. Ik was drie jaar geleden een ontevreden D66- stemmer. Ik ben lid geworden vanwege drie argumenten. Sociaal-liberalisme gecombineerd met milieu, onderwijs en kenniseconomie. De partij en politici hadden altijd goede argumenten. Ik vraag vandaag aan die partij, in het bijzonder met betrekking tot de genoemde punten aan Boris Dittrich, Laurens Jan Brinkhorst, Boris van der Ham en Ursie Lambrechts, mij te overtuigen van wat D66 te bieden heeft op het gebied van onderwijs, kenniseconomie, milieu en vernieuwing. Bestuurlijke vernieuwing hoeft niet plaats te vinden via een gekozen burgemeester, daar zijn ook andere manieren voor. Ik roep de partij op: D66 vernieuw jezelf.

Voorzitter:

In het tweede blokje komen Alexander Pechtold en Eddy Schuyer aan bod en ik denk dat het goed is dat zij daar even op ingaan.

Salima Belhey:

Een vraag aan de heer Dittrich. Ik begrijp eigenlijk niet wat wij hier vandaag doen. Je hebt het vertrouwen en het mandaat gekregen. Wij zijn halverwege, we hebben wat verloren maar we hebben ook ontzettend veel gewonnen. Waarom is besloten al deze zeer rationele mensen uit te nodigen?

Boris Dittrich:

Ik vind dit een heel verrassende vraag. Toen wij twee jaar geleden in Rotterdam, bij de kabinetsformatie afspraken hadden gemaakt, hebben wij aan de leden via een congres gevraagd om dit al dan niet te doen. Nu hebben we een bres in het hoofdlijnenakkoord. Daarom is het niet meer dan eerlijk opnieuw de keuze aan de partij voor te leggen en te horen of wij het goed doen. Ik heb geen zin om in Den Haag te zitten met een partij die zich afvraagt of het niet anders kan. Dit is ook een soort "mid term review" voor D66 om te horen of we het goed doen en de komende twee jaar de

kans te kunnen grijpen om al die dingen uit te bouwen die we in Rotterdam met elkaar hebben afgesproken.

Martin Degen:

Ruim twee jaar geleden heeft Boris Dittrich laten weten, op de vraag waarom eerst onderhandelen en dan de leden raadplegen, dat er gescoord kon worden. Als ik nu kijk wat voorligt moet ik stellen dat er voor open doel is gemist. Er is duidelijk naast geschoten. Ik laat mij door dit congres niet dwingen om voor of tegen te stemmen. Dit congres moet Boris Dittrich dwingen opnieuw aan tafel te gaan zitten.

Marcel van Dalen (Ede):

Ik wil volstrekte helderheid over het Paasakkoord. Ik heb de stellige indruk dat er verschillende versies van het akkoord in omloop zijn, met name de versie die vandaag aan ons is gepresenteerd. In het congresboek op pagina 6 onder het hoofdstuk Onderwijs staat geen enkel bedrag genoemd. Ik hoor graag een uitleg van de heer Brinkhorst over welke versie wij het vandaag moeten hebben.

Laurens Jan Brinkhorst:

Ik heb de enige authentieke versie en daar staat € ¼ miljard structureel in. Mijn verontschuldiging voor het streepje dat in het congresboek is opgenomen. Het gaat om echt geld omdat het gaat over de kwaliteit van het onderwijs. Het gaat om een heel essentieel punt in 2003 en 2005. Ik verzoek dit in de tweede oplage van het congresboek te corrigeren.

Truus Bij:

Er staat een prachtig verhaal in het Paasakkoord over de burgemeester die weer in de grondwet zou komen. Er staat nergens vermeld hoe het kroonbesluit wordt omzeild. Er staat een ontroerend verhaal van de heer Brinkhorst in over de kenniseconomie, maar gaat het onderwijs nu weer werkelijk onderwijzen? Mijn zoon was op zijn vierentwintigste ooit het jongste schoolhoofd. Wanneer ik hem nu vraag of hij nog in het onderwijs zou willen dan is zijn antwoord: 'ik hoef niet meer, het is zo vergaan'. Ik wil dat onderwijzers weer gaan onderwijzen en geen manager zijn.

Laurens Jan Brinkhorst:

Een voorwaarde is om meer op onderwijs in te zetten en daar meer geld voor te hebben. Het gaat om de toekomst en het is structureel geld. Ursie Lambrechts zal straks verder ingaan op de inhoud.

Ursie Lambrechts:

Waarvoor doen wij dit? Het is nu al de derde keer dat er geld wordt uitgetrokken voor onderwijs. Grote bedragen, omdat wij ervan overtuigd zijn dat het onderwijs een beetje aangekleed moet worden en meer armslag moet krijgen. Die scholen en leerkrachten weten echt wat ze moeten doen. Die kennen hun eigen problemen. Wij hoeven ze niet te zeggen wat ze voor elke stuiver moeten doen. Zij kennen hun eigen kracht maar ze moeten wel ruimte hebben om goed onderwijs te geven en de leerlingen die aandacht te geven die nodig is. Dat is de kern. Dat geldt voor het kind dat extra zorg en aandacht nodig heeft, maar het geldt ook voor het kind met de bijzondere talenten.

Zaal:

Ik heb een vraag ter verduidelijking van het Paasakkoord. U vat het half miljard uit het FES-fonds onder asfalt. Misschien bedoelt u harde infrastructuur. Ik hoop dat het Paasakkoord niet ten laste zal komen van broodnodige activiteiten en werkzaamheden om tot duurzaam personen- en goederenvervoer te komen. Bij eventuele voortzetting van het huidige kabinet hoop ik ook op dit punt een duidelijke stellingname van D66.

Laurens Jan Brinkhorst:

Het gaat om iets heel concreets voor de kenniseconomie. Wij hebben een miljard extra uit de aardgasbaten als gevolg van olieprijsverhogingen. Het is een eenmalig bedrag, dat wordt gebruikt voor structuurversterking. Tot nu toe was het altijd zo dat 80% naar de harde infrastructuur ging, 10% naar kennis en 10% naar natuur.

Deze keer gaat 50% van dat miljard naar kennis. Daarvan is 100 miljoen bedoeld om de VMBO-huisvesting te versterken. Dat betekent dat vooral ook de allochtonen kunnen integreren in positieve zin. 250 Miljoen is bestemd voor wetenschap en top-onderzoek. Daarbij gaat het om de versterking van de nanotechnologie, het centrum in Eindhoven, ICT-toepassing voor zorg en onderwijs. Verder gaat het naar een farmacologisch top-instituut.

Het gaat naar een betere samenwerking tussen drie technische universiteiten. Het gaat om de verplaatsing van TNO vanuit Delft naar Eindhoven, de versterking van de voedseltechnologie, ecologische gevolgen en techno-starters. De laatste 150 miljoen gaat naar sleutelgebieden die vanuit het innovatieplatform naar voren zijn gekomen: life science, duurzame chemie, water, high-tech en milieutechnologie.

Versterking van het beroepsonderwijs om te zorgen dat de scholen van het MKB sterker worden. Bijvoorbeeld leer- en werkplaatsen voor jongeren, stages voor leraren in bedrijven om de gebrekkige aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven te verbeteren.

De grootschalige infrastructuur. Onze universiteiten kunnen nu geen laboratoria organiseren om de grootschalige infrastructuur van de toekomst te kunnen financieren. Daarom gaan heel veel kenniswerkers naar het buitenland. Dat betekent dat Nederland achter gaat lopen. Er moet voor gezorgd worden dat op de universiteiten niet alleen maar "ivorentorenonderwijs" plaatsvindt, maar dat het gericht is op onderzoek.

Ik wil heel concreet zijn, want de suggestie is gewekt dat het allemaal niets voorstelt. Deze 500 miljoen was anders niet gerealiseerd en de traditionele sleutel van 80% infrastructuur, 10% kennis en 10% natuur zou dan gehanteerd zijn.

Marjolein Hazebroek:

Wat wordt inmiddels verstaan onder democratie? Houdt democratie in dat partijcongressen het kabinet naar huis sturen? Ik wil daar graag een antwoord op.

Boris Dittrich:

Wij ondersteunen het kabinetsbeleid en er zijn nu afspraken in het Paasakkoord gemaakt. Wanneer de partij daar tegen is, kunnen wij hier niet bepalen of het kabinet naar huis gaat. We kunnen hooguit onze steun opzeggen. Het is dan aan het kabinet en de smaldelen die daar in zitten om te kijken hoe zij daar verder mee omgaan. Belangrijk is dat wij als partij heel goed moeten weten wat we doen en daarom leggen wij dit aan jullie voor. Daarom is dit een echte vorm van democratie. Iedereen heeft straks één stem en moet straks goed nadenken hoe hij stemt. Verder is het de optelsom; de meerderheid zal dan beslissen.

Marjolein Hazebroek:

Het verhaal dat wij een bestuurlijke vernieuwingspartij zijn is niet juist. Wij waren het niet en wij zijn het niet. De kern van onze partij is dat wij vernieuwend zijn. Bij vernieuwing hoort per definitie dat je aan de bestaande macht gaat knabbelen. Dat doen wij al zo lang als wij bestaan. Daarom is het proces zo taai. De bestaande macht zat onder andere bij de grote politieke partijen. Wij hebben geleidelijk aan bereikt dat men bereid is om anders met macht om te gaan. Het huidige kabinet is meer vernieuwend dan het paarse kabinet. Wanneer je vandaag een hekel hebt aan dit kabinet, zul je vandaag gebruiken om tegen te stemmen. Zie je wel de positieve kanten van dit kabinet dan zul je voor stemmen. Ik hoop dat de fractie en de ministers onafhankelijk beslissen wat ze daar mee gaan doen.

Zaal:

Ik ben lid vanaf het oprichtingscongres en heb 25 jaar de partij vertegenwoordigd in de gemeenteraad en de Eerste Kamer. Ik ben altijd van mening geweest dat D66 voor meer staat dan staatsrechtelijk vernieuwing. Bovendien houdt die vernieuwing meer in dan alleen maar de gekozen burgemeester en een districtenstelsel. Het doel blijft onveranderd vernieuwing. Eén middel is ons helaas tijdelijk uit handen geslagen, maar er is nog zoveel meer te verwezenlijken. De huidige fractie en de bewindslieden verdienen onze steun om het meerdere zichtbaar te maken. Wie denkt dat het goed is om op te stappen maakt een verkeerde keuze. Andere partijen zullen van ons breken dankbaar gebruik maken om D66 weg te zetten als kleine partij van die gekozen burgemeester. Bovendien leert de ervaring dat de veroorzaker van een crisis altijd wordt gestraft door de kiezer. De laatste vraag is hoe zit het met de nieuwe grondwetwijziging.

Boris Dittrich:

Eddy Schuyer en Alexander Pechtold zullen deze vraag bij het volgende agendapunt beantwoorden.

Ernst Bakker:

Dank aan fractievoorzitter voor zijn inhoudelijk goede speech. Het is goed een groot congres te zien met die rechtse koppen en linkse harten. Laat dat in het beleid straks ook heel goed zien. Heb ik het

goed begrepen dat volgens de portefeuille van onze nieuwe minister hij veel mag onderzoeken? Wanneer hij er snel achter komt dat bij de gekozen burgemeester het beter is dat de benoemde burgemeester uit de grondwet gaat, is dat dan niet beter dan wat u nu voorlegt in dit akkoord?

Boris Dittrich:

Ik begrijp deze vraag heel goed. Er is een spanning tussen het eerste hoofdstuk, waarin de minister als het ware een compromisminister is, een minister die moet proberen oppositie en coalitie op één lijn te krijgen. Er is een spanning met de confrontatie in het tweede hoofdstuk waarin staat dat in de grondwet de direct door de burger gekozen burgemeester wordt opgenomen. Ik heb in mijn inleiding gezegd dat ik er op vertrouw dat Alexander Pechtold, na het starten van het democratisch beraad, alle signalen oppakt. Wanneer blijkt dat het beter is langs een andere weg te gaan voor wat betreft de direct gekozen burgemeester, dan heeft hij mijn zegen.

Rutger-Jan Savelkoul:

Ik vind het belangrijk te vertellen wat Medy van der Laan heeft gedaan voor de ondertiteling voor doven en de één miljoen gebruikers daarvan. De stappen van D66 zijn misschien klein, maar gaan wel voor een volwaardige samenleving.

Hetty Pot:

Ik ben lang lid en ben ervan overtuigd dat vele leden zich, met mij, de laatste jaren hebben afgevraagd wat er is gebeurd met de partij. De partij die individuele ontplooiing en emancipatie van vrouwen zo hoog in het vaandel had. De laatste weken hebben voor het eerst weer een beetje van dat redelijke alternatief terug laten zien. Maar de realiteitszin is volstrekt verdwenen. Mijn verzoek aan dit congres is: stem voor als de volgende vraag aan de bewindslieden door hen positief kan worden beantwoord. Zien jullie kans om in de volgende twee jaar een goed tegenwicht te geven aan het falen van het marktmechanisme?

Dat faalt op het terrein van de verzorging en opvoeding van kinderen, de verzorging van onze zieken, gehandicapten en ouderen. Kunnen jullie een goed redelijk alternatief geven? Zo ja, dan zou ik zeggen: stemt allen voor. Neem deze kans en laat zien dat D66 nog voor die oude idealen staat.

Laurens Jan Brinkhorst:

Ik vind dat een ongelooflijk belangrijke kwestie. De hervorming van de economie kan niet zonder dat er tegelijkertijd een sociale dimensie is. Ik vind het geweldig belangrijk dat we met name voor de kinderopvang de komende tijd wat gaan doen, want dan kan die economie werkelijk hervormen. Dat is nodig want naast de vergrijzing aan de ene kant, hebben we steeds meer deelname van de arbeid door jonge vrouwen nodig. Die jonge vrouwen zitten met een enorm probleem in de kinderopvang. Daar wil ik mij graag voor inzetten.

Boris Dittrich:

Ik wil daaraan toevoegen, jonge ouders, want er zijn ook vaders die kinderopvang heel belangrijk vinden.

Zaal:

Bij mijn komst naar dit congres was ik zeer kritisch over de weinig democratische dingen die er afgelopen week zijn gebeurd. Op één punt is daar door Boris ruimhartig excuus voor gemaakt. Ik merk dat nieuwe generaties D66'ers andere dingen belangrijk vinden dan die uit de beginperiode. Wij zijn geen "one issue"-partij, maar voor al de onderwerpen die aan de orde zijn gesteld, is bestuurlijke vernieuwing van groot belang. Mijn reden om de nieuw ploeg te steunen is dat er eindelijk de kans is om het omroepbestel te hervormen.

Kees Schouten:

Bestuurlijke vernieuwing leeft niet bij mij, noch in mijn omgeving. Het gaat gewoon slecht met Nederland en daar moeten we iets aan doen. Het gaat over leefbaarheid, inkomen, milieu, sociale samenleving en persoonlijke ontwikkeling. Kortom, de basis van de kenniseconomie. Laten we het zwaartepunt verschuiven van die bestuurlijke vernieuwing naar iets waar we in Nederland op lange termijn iets aan hebben: kenniseconomie.

Henny Jellema (Haarlem):

Ik ben hier alleen naar toe gekomen om motie 2005 te steunen en die zegt: terug naar de onderhandelingstafel. Mijn vraag is waarom dat eigenlijk niet kan?

Boris Dittrich:

Stel dat het congres zegt dat ik opnieuw moet gaan onderhandelen. Dan moet ik opnieuw zien wat ik eruit kan halen en zo blijven we aan de gang. Stelt u zich voor dat de VVD ook een congres gaat organiseren om aan hun achterban te laten zien wat dat Paasakkoord inhoudt. Dan zouden wij van een koude kermis thuis kunnen komen.

Frank Dales:

Ik ben een burgemeester die graag rechtstreeks gekozen zou willen worden. Dat zal ooit gebeuren. Zonder verkiezingen en zonder dat een verschuiving van de machtsverhoudingen heeft plaatsgevonden is het D66 gelukt een al gesloten akkoord open te breken en om te buigen naar de standpunten van D66. Een politiek-strategisch geweldige prestatie. Dat is nooit eerder gebeurd in de Nederlandse politiek.

Een historisch moment waar ik mijn waardering voor wil uitspreken. Als wij meer willen bereiken, dan moeten wij groter worden en meer laten zien. De benoeming van de heer Pechtold getuigt van lef.

Zaal:

Ik heb de akkoorden naast elkaar gelegd. In maart 2005 is veel ingeleverd. Vandaag ben ik het overzicht kwijt. Resultaten in het verleden bieden geen garantie voor de toekomst. Wat wordt ons voorgehouden? Dat geldt voor het resultaat van 2003 en zal ook gelden voor het resultaat van 2005. Als wij democraten zijn, dan zeggen wij nu: geeft de bevolking van Nederland de gelegenheid om te kiezen voor voortgang van dit kabinet of voor een andere koers.

Ton Schijvenaars:

Ik was tot vorige week dinsdag kandidaat-burgemeester voor Roosendaal. Ik zou graag kiezen voor een D66 dat echt groot wordt. Kijkend naar de stemwijzer kunnen wij met gemak 21 zetels aan. De praktijk is dat de bevolking wel voor D66 kiest op basis van de inhoud maar vervolgens niet op D66 stemt. Laat de burger opnieuw kiezen en zorg dat er verkiezingen komen.

Rijke (Amsterdam):

Twee jaar geleden heb ik voor gestemd op het congres, omdat ik dacht dat D66 de luis in de pels zou kunnen zijn van dit kabinet. Puur omdat ik vind dat de D66-idealen goed verwezenlijkt zouden kunnen worden in dit kabinet en met een helder geluid. Ik heb echter gezien dat de partijtop en de fractie zich profileren op punten die de burgers niet interesseren. Dat is terug te zien in de peilingen. Ik heb de afgelopen twee jaar niets gezien van die luis in de pels. D66 houdt zichzelf indirect voor de gek.

Nico Schoof (Alphen a/d Rijn):

Ik heb een vraag over de aanloop naar dit congres. Ik heb Boris Dittrich horen zeggen dat hij onze reactie op die voortijdige ministersbenoeming verkeerd heeft ingeschat. Ik vind dat iets te snel gaan. Ik heb die benoeming ervaren als een te grote druk op ons congres en a-typisch voor D66. Wat Alexander Pechtold te zeggen heeft kan hij doen en het maakt geen verschil of hij daarbij benoemd minister is of niet. Kunt u nog iets meer argumentatie vinden voor uw keuze?

Boris Dittrich:

Ik heb vooraf gemeend dat een ministerskandidaat, die dus nog niet is benoemd, hier met een slot op de mond zou staan omdat hij nog naar de koningin moet. Het is in ons staatsrecht zo geregeld, dat wanneer je alleen maar met een kandidaat spreekt, er ook de mogelijkheid ontstaat dat een discussie over de persoon gaat ontstaan. Daarom heb ik gezegd dat het veel beter is, dat jullie kunnen horen van iemand die al minister is hoe hij naar de afspraken kijkt en wat hij daar mee gaat doen en kan doen. Dat is anders dan dat er met een kandidaat over gesproken wordt.

Een kandidaat staat als persoon in een soort niemandsland en ik vond dat ten opzichte van het congres geen goede zaak. Ik begrijp, nadat het gebeurd is, dat dit veel kritiek heeft opgeroepen. Achteraf kan ik niet anders dan concluderen dat ik dat verkeerd heb ingeschat.

Hans Klok:

Wij staan vandaag voor een historische keuze. Wij houden of het kabinet Balkenende in het zadel of we houden de partij overeind. Kiezen voor Balkenende zal D66 oplossen tussen PvdA en VVD; er blijft, vrees ik, niets van ons over. Het Paasakkoord is op zich wel goed maar niet herkenbaar als typisch D66. De breuk om de kroonjuwelen is en was helder en herkenbaar. Iedereen in de straat begrijpt dat. Binnen de regering treedt D66 altijd moeilijk in het voetlicht. Dit komt deels omdat D66 te klein is en deels omdat, behalve de kroonjuwelen, er weinig eigen standpunten zijn. Wanneer D66 in de regering blijft, is het moeilijk om het gedachtegoed te ontwikkelen. Er moeten dan te veel compromissen gesloten worden. Dat nieuwe gedachtegoed is hard nodig. Nieuwe ideeën op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, sociale zekerheid, huisvesting en niet alleen meer geld. Daarom ben ik tegen het akkoord.

Hubert Fermina:

Er is iets positiefs. Het is de derde keer dat wij een minister leveren voor Koninkrijkszaken. Als het gaat om vernieuwingen dan is D66 daar ook op de Antillen mee bezig. Voorts denk ik dat Boris Dittrich toch nog een mogelijkheid moet zien te vinden om te gaan onderhandelen of in ieder geval minister Verdonk iets duidelijk moet maken wanneer het gaat om een generaal pardon. Vanochtend heb ik met een aantal asielzoekers gesproken en zij hebben mij een boodschap meegegeven. Die boodschap wil ik naar dit congres vertalen met de woorden "wij zullen doorgaan mits het sociale gezicht van D66 weer zichtbaar wordt en dat is innovatie op gebied van zorg, naast alle andere gebieden".

Het Paasakkoord toegelicht

Vervolgens krijgen Alexander Pechtold en Eddy Schuyer de gelegenheid om het Paasakkoord toe te lichten.

De congresvoorzitter, Winnie Sorgdrager, geeft het woord aan Alexander Pechtold.

Alexander Pechtold stelt dat voorgangers die zich aan het congres presenteerden, dit onder gelukkiger omstandigheden konden doen. Het is duidelijk dat het congres moeite heeft met Alexander Pechtold als minister, niet als kandidaat. Het is wel zo dat er nu vrij kan worden gesproken met elkaar. Dit had anders niet gekund.

Alexander Pechtold richt zich vervolgens tot Thom de Graaf met de woorden:

'Thom, het trof mij wat Korthals-Altes schreef. Hij preekt je besluit. Dit besluit is een staatkundig erg zuiver besluit en je aftreden was niet voor niets. Wij zijn je wel kwijt als minister. Dit is een groot verlies voor de partij, voor de collega's, maar vooral voor de bestuurlijke vernieuwing. Nu zit er iemand anders. Dat moet je aan je hart gaan en mij ook'.

Voor het eerst in 40 jaren is het niet alleen D66, maar zijn het ook twee andere grote partijen die volmondig erkennen dat er iets mis is met de relatie burger-overheid. Voor het eerst in 40 jaren is er een doorbraak, die verplichtingen met zich meebrengt en dit ligt vast in het Paasakkoord.

Alexander Pechtold geeft aan die verplichtingen waar te willen maken in de komende twee jaren. Gebaseerd op een breed draagvlak, als minister van consensus, maar niet naïef en wel recht op het doel afgaand. Er moet een herstel van vertrouwen komen, niet opgedrongen maar omdat de mensen het al decennia lang willen. Een gemakkelijkere manier om de grondwet te veranderen. Het recht op overheidsinformatie op een goede en moderne manier. In samenhang met de rol van de Raad van State en de institutionele toetsing.

Van langere adem, maar ook binnen de kabinetsperiode, is de gekozen formateur.

De gekozen burgemeester in de grondwet, omdat gebleken is dat er bij deze coalitie met VVD en CDA een draagvlak voor is.

Het gevaar bestaat dat een deel van de PvdA doorgaat op de weg van de door de raad gekozen burgemeester. Daarom is het van belang vast te houden aan de afspraken. VVD en CDA moeten bij de les gehouden worden en geprobeerd moet worden om de PvdA erbij te krijgen.

Voor de verkiezingen van 2007 zal er een plan gepresenteerd worden met als doel de voorkeursdrempel te verlagen. Voor een fundamentele hervorming is een groter draagvlak nodig.

Bestuurlijke vernieuwing en versterking van democratie vinden niet plaats in een vacuüm, maar in de bredere context van zich emanciperende burgers. Dit betekent goed onderwijs. Daarover bevat het

rapport van 26 maart 2005 keuzes. Ontmanteling van het omroepbestel; is het niet hoog tijd om de fossiele instituten zoals bedrijfsschappen weg te krijgen? Het toenemende wij/zij-denken tussen islam en niet-islam moet bij de wortel worden aangepakt, maar niet met spierballentaal.

Er wordt niet alleen voor of tegen het akkoord gekozen. Het gaat om de invloed en om de plussen ná de minnen en om de langere termijn. Alexander Pechtold stelt dat hij als minister zichtbaar wil zijn, resultaten wil boeken en vraagt om de steun van het congres.

De congresvoorzitter bedankt Alexander Pechtold en geeft het woord aan Eddy Schuyer.

Eddy Schuyer:

Het beste voorstel om direct tot de gekozen burgemeester te komen, kon het niet halen. Voor het eerst is er een grondwetswijziging waar de kiezer ook iets over kan zeggen. Daarom is er hoop, aldus Eddy Schuyer, dat het toch nog wel anders zou kunnen gaan bij de PvdA. Als dit niet gebeurt, kan een grondwetsartikel in geleidingen worden ingediend. Bij het eerste lid kan de stemming een gelopen race zijn en het tweede lid zou kunnen sneuvelen. Daarna is er nog de mogelijkheid om het bij gewone wet te regelen, zoals Thom de Graaf het wilde.

De congresvoorzitter bedankt Eddy Schuyer en deelt mee dat er nog ongeveer 30 minuten tijd is om de sprekers te bevragen.

Zaal:

Als het zo is dat PvdA de bevolking niet vertrouwt in het kiezen van de burgemeester, hoe komt het dan dat de PvdA niet gehalveerd is?

Eddy Schuyer:

Volgens Hans Hillen gebeurt zo iets een week later.

Zaal:

D66, laat aan Nederland zien waar je voor staat. Laat Alexander Pechtold de collega's een push geven en misschien kan hij ook zijn licht laten schijnen op de starheid van VWS.

Zaal:

Wat heeft de fractie ondernomen om de vice-premier te behouden voor het kabinet?

Boris Dittrich:

De onderhandelingen met CDA en VVD over het kiesstelsel waren al lang aan de gang. Het is niet gelukt om de coalitie op één lijn te krijgen. De reden dat Thom is opgestapt, is dat er geen concreet vooruitzicht lag voor wat betreft het kiesstelsel.

Zaal:

D66 heeft niets te zoeken in een rechts kabinet. Er is geen enkel argument naar voren gebracht dat reden geeft om voor te stemmen. Zaken als: *toetsen – consensus - dit mag niet gebeuren* - worden genoemd. Het lijkt erop dat niemand iets heeft geleerd. Spreker roept het congres op om tegen te stemmen.

Zaal:

Met voorkeursstemmen wordt het onhoudbaar binnen de partij. De minister is afgetreden omdat het niet gelukt is de benoemde burgemeester uit de grondwet te krijgen.

Wat is nu beslissend geweest om die kolossale draai te maken? Wij laten ons gijzelen voor de periode na 2007.

Boris Dittrich:

D66 wil een door de bevolking gekozen burgemeester en wil dit in de grondwettekst. Maar er is een spanning omdat er een tweederde meerderheid voor nodig is. Alexander Pechtold zal met de Eerste en de Tweede Kamer om de tafel gaan zitten en kijken waar de gemeenschappelijke lijnen zitten. Het kan zijn dat uit zo'n breed democratisch beleid iets komt, waardoor er afgesproken kan worden het anders te doen.

Zaal:

Onlangs heeft Alexander Pechtold zich gedistantieerd van de anti-terreurwetgeving. De vraag is in hoeverre hij deze opvatting vasthoudt en integreert.

Alexander Pechtold:

Er zijn soms dingen waarmee je niets mee kunt. Veiligheid is een heel belangrijk thema. Het heeft veel meer met onderwijs te maken dan met het vragen aan 14-jarigen om een identiteitsbewijs te laten zien.

Zaal:

Een grondwetswijziging kost nogal veel tijd. Hoe groot is de kans dat alles wat voorbereid is, in de prullenbak terechtkomt?

Alexander Pechtold:

Bestuurlijke vernieuwing met resultaten in twee jaar is heel moeilijk. Er kan een agenda vastgesteld worden, met effect op de korte termijn en één voor de lange termijn. Er moet voor gezorgd worden dat iedereen zich daadwerkelijk aan de uitvoering van de agenda houdt.

Zaal:

Het gevoel heerst dat er meer een beroep op de loyaliteit wordt gedaan dan op de rede. Kijkend naar de dingen die D66 voorstelt, gaat het om geld. Het zal moeilijk worden om het profiel in de komende twee jaren te realiseren.

Laurens Jan Brinkhorst:

Het gaat niet om geld, het gaat om het veranderen van de manier waarop er met research omgegaan wordt. Als de suggestie wordt gewekt dat er sinds twee jaar niets is gebeurd, is dat niet waar. Eén en ander heeft ook te maken met economische recessie en economische hervormingen. Zodra er draagvlak is, kun je iets laten zien.

Zaal:

Denkt Alexander Pechtold over twee jaar duidelijk naar de kiezer toe te kunnen gaan en de kracht te hebben om echt iets te bereiken in het kabinet?

Alexander Pechtold:

Ja, de kracht van de oppositie vereist het om sterk te blijven en anders zat ik hier ook niet. De relatie overheid-burger vereist zowel een visie op de lange als op de korte termijn.

Zaal:

De fundamentele veranderingsmacht richt zich op de fundamenten tussen bestuur, overheid en burger. D66 moet uitleggen waarom zij nu het vertrouwen heeft.

Boris Dittrich:

Nu hebben wij ons vastgelegd in het Paasakkoord. Door VVD en CDA is voor het eerst erkend dat er iets fundamenteel mis is en dat er ook fundamentele veranderingen moeten plaatsvinden. Dat betekent dat D66 dit met meerdere partijen kan realiseren. Dit betekent ook dat als Alexander Pechtold probeert oppositiepartijen erbij te betrekken, dit een winstpunt ten opzichte van vroeger is, waarbij destijds alleen in een coalitie geprobeerd werd iets voor elkaar te krijgen.

Zaal:

D66 heeft tot nu toe onvoldoende verwoord wat er onder de mensen leeft. Het vertrouwen van de mensen in Nederland moet herwonnen worden. Als het Paasakkoord verworpen wordt, wordt de politieke macht wel erg tastbaar voor PvdA. Er moet gestemd worden voor het Paasakkoord.

Zaal:

Zijn onderwijs of bestuurlijke vernieuwing wel door te drukken? Kinderen die in een psychiatrische kliniek horen, zitten nu in de gevangenis.

Boris Dittrich:

Bestuurlijke vernieuwing is niet een abstract begrip. Jeugdzorg, verpleeghuizen kampen er ook mee dat het geld niet op de bestemde plek komt. Het blijft ergens hangen. Het streven is om de overheid zich

servicegericht te laten opstellen. Bestuurlijke vernieuwing heeft een relatie met alle onderwerpen.

Zaal:

De kiezers in Nederland vinden het verwerpelijk dat de managers elkaar bonussen toebedelen. Het is ook schandelijk dat politici elkaar mooie banen geven.

Er moet meer invloed komen op diegenen die over ons beslissen. Er moet voor het akkoord gestemd worden. Niet het bijtje erbij neerleggen maar de kans pakken om het nu waar te maken.

Zaal:

Boris en Alexander hebben gesproken. VVD en CDA hebben nu ook het licht gezien. Vroeger is ook al gesproken over bestuurlijke vernieuwing. Ed van Thijn heeft de opmerking gemaakt dat bij de stemming in de Eerste Kamer uiteindelijk VVD en CDA geen voorkeur zouden hebben uitgesproken. Wat zegt dit over bestuurlijke vernieuwing in de breedste zin van het woord?

Eddy Schuyer:

D66, VVD en CDA stonden achter Thom de Graaf. Pas de laatste vijf minuten kwam er een wetsontwerp in de kamer waarop niet geamendeerd kon worden. Dat was volstrekt onaanvaardbaar.

Zaal:

Dit congres is nog te braaf. D66 zou zich tekortdoen als zij uit het kabinet zou stappen. Alexander Pechtold moet de braafheid doorbreken.

Zaal:

Is er een poging gewaagd om concessies te doen, bijvoorbeeld om het generaal pardon te regelen?

Boris Dittrich:

In het kabinet zijn twee partijen die altijd tegen het generaal pardon zijn geweest. In mei 2003 is een specifiek pardon uitgesproken. Er zijn veel mensen met een verblijfsvergunning bijgekomen. We zijn voortdurend in gesprek met CDA en VVD over de mogelijkheden. Er komen nieuwe kansen en dit moet inderdaad naar voren gebracht worden. De inzet van D66 om voor een doorbraak te zorgen blijft.

Zaal:

Alhoewel tot diegenen behorend die van mening zijn dat Alexander Pechtold nog niet benoemd had mogen worden, heb ik waardering voor de uitspraken die hierover gedaan zijn.

Als Alexander Pechtold slaagt om de standpunten te vinden die heel breed gaan, is dan uiteindelijk bestuurlijke vernieuwing niet verpolitiseerd?

Alexander Pechtold:

Partijen die van nature voor de gekozen burgemeester zijn, hebben tegengestemd. Het streven is om de zaken op de langere termijn te zien en de relatie overheid/burger voor ogen te blijven houden; dat is het doel.

Zaal:

Onze hoop is op de "boef Pechtold" gericht. Waarom is hier niemand van CDA en VVD om duidelijk te maken dat er vertrouwen moet zijn in deze "boevenclub"?

Zaal:

Als er een gekozen burgemeester komt, valt de politie dan onder de burgemeester of onder de politie?

Eddy Schuyer:

Het wetsontwerp moet de discussie daarover scherpen; daar moet dit aan de orde komen.

Thom de Graaf heeft gezegd dat er in deze kabinetsperiode niet getornd zou worden aan de bevoegdheden van de politie.

Zaal:

De termen "politiek zuiver" en "achterkamertjespolitiek" komen naar boven. In de statuten staat dat er zorggedragen moet worden voor goede, gekwalificeerde kandidaten. Alexander Pechtold wordt gevraagd welke stappen er zijn ondernomen om binnen de partij een kandidaat te selecteren en wanneer hij de vice-voorzitter gevraagd heeft.

Alexander Pechtold:

Op dinsdagavond. Woensdag was het aftreden en toen is er met het complete bestuur gecommuniceerd. Toen mijn naam al genoemd was, heb ik met Boris Dittrich hierover gesproken. Vanaf het moment dat de kandidaat intern bekend was, is aan Jan Hoekema de taak gegeven.

Boris Dittrich:

Er is met drie kandidaten gesproken over het ministerschap. Alexander Pechtold stond bovenaan het lijstje. Het was vervelend dat zijn naam uitgelekt is. Vervolgens is besloten dat Alexander Pechtold zo snel mogelijk minister zou moeten worden, om als minister zijn verhaal te vertellen.

Zaal:

Als de getrapte verkiezingen er niet komen, kan Alexander Pechtold hier dan iets aan doen?

Alexander Pechtold:

Natuurlijk, wat er ook gebeurt, de gekozen burgemeester is waar D66 voluit op doorgaat.

Zaal:

De vorige keer is aan Boris Dittrich asperges aangeboden. Nu krijgt hij champignons. Het is duidelijk dat het nu echt geen aspergetijd is. Tegen het Paasakkoord stemmen betekent dat het afgelopen is en stemmen voor het Paasakkoord betekent dat er dingen gerealiseerd kunnen worden.

Het is "champignontijd".

De metafoor "cover them with shit and keep them in the dark" met als uitdaging "cover them with shit and let them grow" is meer op zijn plaats, met misschien als resultaat een verdubbeling van het aantal zetels aan het eind van de rit.

De voorzitter bedankt de sprekers.

Voorzitter:

De behandeling van de moties en de stemming wordt uit elkaar gehaald. Dat betekent dat wij de moties in clusters gaan behandelen. Daarvoor krijgen alle indieners achter elkaar het woord. Daarna krijgt het landelijk bestuur het woord voor de cluster. Tenslotte krijgt u als zaal het woord en zonodig nog de indiener. Er zijn zeven clusters gemaakt. Iedere keer wordt dit bij de start van de behandeling van een nieuw cluster genoemd. Nadat alle moties zijn behandeld zal de stemming gaan plaatsvinden.

De eerste cluster van de moties zijn de nummers 2001 tot en met 2005.

Motie 2001, woordvoerder G.J. Lugtigheid:

De motie is kort en gaat over het geheel, het akkoord en de situatie van de afgelopen twee jaar. Er is een groeiend gevoel dat het hart van D66 niet in dit akkoord ligt en ook niet meer in de coalitie. Dat heeft ook te maken met de manier waarop de regering met de samenleving omgaat en dat ligt naar mijn idee nog onder die bestuurlijke vernieuwing. Mijn vraag is waar uw hart ligt en dat hoor ik graag.

Motie 2002, woordvoerder M. Hoogslag:

D66 is niet alleen de partij van de kroonjuwelen en de bestuurlijke vernieuwing. Het is ook de partij die zich onderscheidt door fatsoen en ruggengraat. Wij vinden het onfatsoenlijk dat D66 de vice-premier inruilt als was het een occasion. Wij zouden graag willen dat de bewindslieden ruggengraat laten zien door af te treden nu de bestuurlijke vernieuwing, die dit congres er toe bewogen heeft dit akkoord op hoofdlijnen te accepteren, geen doorgang vindt. Ook vinden wij het onfatsoenlijk dat onze gekozen voorzitter nog voor dit congres al benoemd is als minister van bestuurlijke vernieuwing.

Motie 2003, woordvoerder Kees van Loon:

Het gaat om onze bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen, leerlingen van het VMBO en praktijkonderwijs. Het gaat om onze asielzoekers en daar zijn geen resultaten bereikt. Dan zeggen wij als democraten: terug naar de onderhandelingstafel en onderteken dit akkoord niet.

Motie 2004, woordvoerder Marc Roels:

Blijkbaar moet je het als motie-indiener maar kort houden in tegenstelling tot Boris Dittrich. Toch wil ik bij hem terugkomen. Aan het begin van dit congres zei hij met opgeheven hoofd en rechte rug dat wij straks kunnen zeggen dat wij de verantwoordelijkheid hebben genomen. Met die woorden wil ik een aantal punten nagaan. Het eerste punt is het kiesstelsel en daarvoor wil ik met u twee jaar teruggaan in de tijd. Deze fractie heeft toen gezegd, met de nacht van Wiegel in het achterhoofd, 'niemal wieder zullen wij ons door de coalitie laten naaien'. En dat is het enige woord wat hier terecht is. Wanneer Boris Dittrich dan in zijn openingspeech letterlijk zegt 'er was binnen de coalitie geen draagvlak voor het kiesstelsel en dit was na de coalitiebesprekingen' dan zeg ik dat we er al veel eerder uit hadden moeten gaan. Om dan vervolgens de burgemeester te laten vallen, nadat een referendum al geen optie meer was en dan te zeggen we gaan onderzoeken. Dat betekent in Den Haag niets anders dan afstel, uitstel en niets meer doen. Dan zeg ik dat we het op bestuurlijke vernieuwing niet moeten doen. Dat is niet onze verantwoordelijkheid nemen. Kijkend naar onderwijs wil ik graag Trouw aanhalen waarin gezegd wordt dat Dittrich zich een creatief rekenaar toont. Hierin wordt gezegd dat 125 miljoen van de 500 miljoen al was toegezegd. Van de 250 miljoen heeft minister Zalm in de Tweede Kamer gezegd, dat op dit terrein vooral sprake was van geld vooruitschuiven. Het was namelijk al de bedoeling het budget voor het hoger onderwijs te verhogen omdat het aantal leerlingen jaarlijks groeit. Wat deze fractie helemaal niet begrijpt is dat extra geld niet belangrijk is, maar wel hoe je het uitgeeft. Ik vind het onacceptabel dat straks staatssecretaris Rutten ons geld gaat uitgeven en tijdens de volgende verkiezingen met de eer gaat strijken.

Motie 2005, woordvoerder Kees van Loon:

Er zijn veel woorden gezegd door de partijtop en de onderhandelaars. Maar heel veel woorden zeggen niet veel. Wanneer je het Paasakkoord leest zijn veel woorden geschreven, maar is er weinig duidelijkheid gegeven. Onderteken dit Paasakkoord niet en kies voor duidelijkheid.

Landelijk Bestuur, de heer Hoekema:

Het zal duidelijk zijn, na wat door mij is en de onderhandelaars is gezegd, dat wij moties die het Paasakkoord verwerpen, ontraden. Dit geldt ook voor de moties die terugsturen naar de onderhandelingstafel. De redenen daarvoor zijn voldoende uitgewisseld. Wij zullen als Landelijk Bestuur straks met een tekst komen waaruit blijkt dat er een akkoord is dat naar omstandigheden het best denkbare onderhandelingsresultaat is geweest. Er blijven wensen over die in de komende twee jaren wat ons betreft zouden moeten en kunnen worden gerealiseerd. De moties die nu zijn ingediend zullen wij krachtig ontraden.

Zaaldiscussie.

Jan Terlouw:

Ik wil u aanraden om de eerste motie 2001 te verwerpen en het Paasakkoord te aanvaarden. Ik heb wel degelijk kritiek op dat Paasakkoord. Ik vind dat zinnetje 'uit de grondwet en vervangen door ander' niet juist. Het zal ook blijken dat dit niet gaat, maar we hebben al een minister van consensus en die minister zal merken dat het niet lukt. Dat komt dus wel goed.

Terug naar de onderhandelingstafel lijkt mij niet mogelijk; dat moeten wij als congres ook niet besluiten. Ik had ook ernstige kritiek op de beëdiging van de nieuwe minister. Dat is een fout, maar een fout moet je vergeven. Wij leven in een samenleving waarin je bijna geen fouten meer mag maken. Maar wie werkt moet fouten mogen maken, anders gaat het ook verkeerd met de initiatieven van mensen. Laten wij het Paasakkoord aanvaarden.

In de eerste plaats omdat je je niet een crisis moet laten opdringen door de oppositie. In de tweede plaats omdat over het akkoord hard is onderhandeld door de onderhandelaars. Dat brengt mij tot het derde punt. Je zegt het vertrouwen in de onderhandelaar niet lichtvaardig op. Dat geldt voor de hele partijtop. U heeft zelf niet onderhandeld en het is vreselijk moeilijk om te onderhandelen.

In de vierde plaats is het een landsbelang. Ik kan dat niet verder uitwerken omwille van de tijd. Het is landsbelang dat er geen verkiezingen komen.

In de vijfde plaats heel gewoon partijbelang. Wanneer wij het akkoord verwerpen moet Boris aftreden. Dan gaan wij de verkiezingen in als D66 met een tot op het bot verdeelde partij zonder onze politieke leider en zonder partijtop in het algemeen. Met niets te bieden op het gebied wat we hebben bereikt in bestuurlijke vernieuwingen. Ga zo de verkiezingen maar eens in. Dan is de partij kapot en heeft Van Thijn pas echt een feestdag. Ik moet nu deemoedig bekennen dat in de acht à negen jaar dat ik eerste woordvoerder was van de partij, bitter weinig heb gedaan aan bestuurlijke vernieuwing. En dat

is omdat ik het niet kon laten landen. Ik kon daar het enthousiasme van de bevolking niet voor krijgen en daar ben ik gevoelig voor. Ik heb wel geprobeerd een aantal mensen een partijpolitiek tehuis te geven.

Van Gent:

Ik wil onder de aandacht brengen dat D66 van 1994 tot nu samenwerkt met liberale partners in het kabinet. Een etiket liberaal draagt zij sinds de jaren negentig. Ook vanuit de liberale jongerenorganisatie heeft D66 een rol gespeeld bij de oprichting.

Wij vinden het belangrijk dat D66 een rol blijft spelen binnen dit kabinet en dat het niet in het landsbelang is dat sociaal-democraten en andere socialisten het kabinet gaan vormen.

Zaal:

Ik heb mijn rekenmachine naast het nieuwe regeerakkoord gelegd want ik wil graag het nieuwe regeerakkoord steunen. Ik kwam maar tot 49%, net een paar procent te weinig. Dat zit in het specifiek pardon voor de 26000 asielzoekers. Ik zou zo graag voor willen stemmen omdat ik alle argumenten die ik hier heb gehoord op waarde zou willen schatten. Wanneer ik dat doe kan ik bijna niet anders, maar ik word weerhouden door dat ene punt. Ik weet dat de fractie niet terug wil om te onderhandelen. Op slimheid staat een prijs, heb ik hier begrepen. De Eerste Kamer is niet gebonden aan een regeerakkoord en ik zou hier willen vragen om een novelle.

Dat betekent dat wij het akkoord afwijzen en met die novelle zeggen, dat alleen als er iets gedaan wordt voor de asielzoekers die onder de oude vreemdelingenwet asiel hebben aangevraagd, wij bereid zijn om alsnog dit regeerakkoord te tekenen. En laat het dan maar aan de VVD over om er een kabinetscrisis over te laten ontstaan.

Van der Jagt (Leusden):

Er zijn veel standpunten ingenomen. Er is een afweging te maken van ieder voor zich. Of de partij tot op het bot verdeeld is, zal straks bij de stemmingen moeten blijken. Er is in elk geval een partij die bestaansrecht heeft; dat bewijst deze volle zaal. Er is een partij die herkent dat het een feest is om iets te zeggen te hebben en daar in verantwoordelijkheid over mee te kunnen beslissen. Ik hoop dat wij dat hier doen. Tenslotte denk ik niet dat wij tegen de socialisten zijn. In het verleden hadden wij veel aan de samenwerking met socialisten te danken. Mocht door onze activiteiten het kabinet vallen dan zal er een democratisch proces moeten plaatsvinden; er moeten namelijk verkiezingen worden gehouden. Diegene die daar het beste kan uitleggen wat er nu is gebeurd, zal daar de grootste zijn en het recht hebben op een grote stem in de toekomst.

Bernhard Aris:

In 1977 zijn wij "weder opgestaan" onder Jan Terlouw. Om hem ben ik lid geworden. Nu is ons de pas afgesneden door Ed van Thijn die in een zwartboek zijn verantwoording heeft afgelegd. In 1981 zaten wij weer in het kabinet en toen heeft Ineke Lambers er voor gezorgd dat radioactief afval dumpen in zee per 1982 niet meer werd gedaan. Toen liep de PvdA weg waardoor er weer verkiezingen kwamen en wie ging met de eer strijken? Niet D66 maar Pieter Winsemius van de VVD. Wij moeten ons niet nog eens van het brood laten eten wat wij hebben binnengehaald.

Koopmans:

Wij willen allemaal meer vertrouwen in de politiek. Wij hebben twee jaar geleden massaal ons vertrouwen gegeven aan onze politieke vertegenwoordigers om in deze coalitie te gaan op basis van dit programma. Dat programma is nu voor een deel geblokkeerd door de oppositie; niet door de coalitiepartijen en zeker niet door onze bewindslieden. De PvdA en anderen zijn onbetrouwbaar gebleken. Nu is de vraag aan ons om in te stemmen met het Paasakkoord. Het Paasakkoord is onderhandeld door mensen die ons vertrouwen hebben gekregen als voortvloeisel van wat wij twee jaar geleden hebben gestemd. Als wij daar nu tegen zouden stemmen, nemen wij het gegeven vertrouwen met terugwerkende kracht terug. Wij zouden onze bewindslieden in de ogen van anderen onbetrouwbaar maken. Wat nog belangrijker is, is dat wij in de ogen van heel Nederland onze partij onbetrouwbaar maken.

Michiel Scheffer:

De gemoederen lopen op en het lijkt beter het hoofd koel te houden. Wij moeten het Paasakkoord naast het verkiezingsprogramma leggen. Dat is iets wat wij in 2002 en 2003 met 100% meerderheid hebben aangenomen. Daarin staat als eerste hoofdstuk Onderwijs en Zorg, als tweede Milieu en

Ruimte, als derde Europa en als vierde Bestuurlijke Vernieuwing. Dat geeft aan dat die bestuurlijke vernieuwing past in een visie op de samenleving. Die visie is niet door het Paasakkoord omvergeworpen. Het programma blijft staan zoals het is. Laten wij niet vergeten dat wij hebben ingestemd met een ingrijpende hervormingsagenda in Zorg, Onderwijs, VUT en WAO. Hervormingen die daarvoor klem zaten. Als we nu weglopen, komt dat weer klem te zitten en ontnemen wij veel mensen de keuzevrijheid en recht op diensten, toegankelijkheid tot diensten die we ze graag willen geven. Wij moeten Nederland zoveel mogelijk de kans geven te kiezen zodat zoveel mogelijk mensen hun toekomst in eigen hand kunnen houden.

Hans Douma (Weesp):

Ik weet wat een gekozen burgemeester betekent en wat hij niet betekent. Ik vind ook dat de burgemeester in 2006 rechtstreeks gekozen moet kunnen worden. Welke verkiezing vervolgens door de kroon moet worden bevestigd. Wanneer CDA en VVD de gekozen burgemeester echt willen dan zal die kroonbevestiging er wel komen. Twee jaar geleden heeft het congres besloten toe te treden tot dit kabinet. Ik heb daar toen tegen gestemd vanwege het akkoord. Het akkoord is namelijk wel liberaal maar ik vond het niet sociaal. Van de speerpunten van D66 is er alleen meer geld gekomen voor onderwijs en kenniseconomie. Tot concrete resultaten is het nog niet gekomen. Dat kan ook niet anders met een CDA-minister. Op het speerpunt Milieu heeft dit kabinet ook niets bereikt. Ik roep het congres op alle moties voor natuur, milieu en sociale voorzieningen van harte te steunen en de fractie terug te sturen naar de onderhandelingstafel. Wanneer CDA en VVD door willen gaan met D66 dan moeten zij dat ook tonen.

Frits van der Schans:

Het hart van bestuurlijke vernieuwing zit duidelijk niet bij CDA en VVD. Hoe kan het anders zo zijn dat in het regeerakkoord van 2003 wordt afgesproken dat de minister-president leiding geeft aan een regiegroep die allerlei dingen gaat onderzoeken, waaronder de verkiezing van die minister-president. Na twee jaar is hiervan nog niets terechtgekomen. Ik heb er geen enkel vertrouwen in dat deze twee partijen de komende twee jaar op het gebied van bestuurlijke vernieuwing iets zullen gaan presteren.

Flip Huisman (Zoetermeer):

Wij hebben begin deze week een brief gestuurd met de mededeling niet overtuigd te zijn door het Paasakkoord. Ik wilde me vanmiddag graag laten overtuigen door alle bewindslieden en door de fractie. Ik sta hier met bloedend hart; ik ben niet overtuigd dus wij zullen voor alle moties stemmen die beogen het akkoord niet te ondersteunen.

Zaal:

In Utrecht is afgelopen week een nieuwe beweging ontstaan onder de naam 'Na 66'. Ik steun de dingen die zij voorstellen. D66 moet vooral staan voor vooruitgang. Stel dat wij het Paasakkoord niet steunen en uit het kabinet gaan, dan levert dat geen vooruitgang. Als wij nu verkiezingen gaan krijgen is er in Nederland heel weinig ruimte voor de nuance en het gezonde verstand. Ik ben bang dat alles wat met sociaal en liberaal te maken heeft helemaal geen aandacht krijgt. Laten wij een dringende oproep doen aan de ministers, de staatssecretaris en de kamerleden om alles wat D66 al heeft gedaan en in het kader van vooruitgang gaat doen, zo goed mogelijk te verkopen en daarom deze kabinetsperiode af te maken.

Zaal:

Mag ik u in herinnering brengen dat de regering enkele maanden geleden werd teruggefloten door grote manifestaties van de vakbond. Zo mooi is het karwei om af te maken niet meer.

Wil Wilbers:

Ik wil na de bevroren woorden van één van de vorige fractievoorzitters iets pragmatischer zien. Wat gebeurt er wanneer wij nu laten breken? Dat sluit na de verkiezingen een eventuele coalitie van de PvdA uit. Haar opvattingen over bestuurlijke vernieuwing en als vanouds over het omroepbestel, blijken te conservatief en de pluche-gebonden bestuurlijke achterban te machtig. Voorts zijn onze verhoudingen momenteel ernstig verziekt. CDA en VVD zullen na de verkiezingen, tenzij zij ons broodnodig hebben, niet gebrand zijn op D66 als coalitiegeenoot. Dat waren ze niet, dat zijn ze nu nog niet. Nu geïncasseerde concessies en afspraken worden dan teruggedraaid. Zelfs bij een behoorlijk verkiezingsresultaat staat D66 met lege handen en weinig hoop of kans op echte vernieuwingen en zonder het bekende oogstjaar ten bate van de bevolking.

Boele Staal:

Ik heb veel kritiek geuit omdat de matige organisatie van de overheid mij in mijn dagelijks werk ter harte gaat. En dat is meer dan alleen een gekozen burgemeester. Ik maak mij zorgen over de verkeerde druk op dit congres. Ik wil graag een bijdrage leveren om te kijken of je de uitkomst van dit congres hanteerbaar kunt maken. Ik heb respect voor de manier waarop één en ander verduidelijkt is en het excuus voor de snel benoemde minister. Ik vind dat wij dit akkoord niet moeten doen. Wij hebben ons in een bizar congres laten drukken en moeten ons dat niet laten aanleunen. Als wij nee zeggen is de geloofwaardigheid van de politiek in het geding en de geloofwaardigheid van D66. Er ligt voor deze crisis net zoveel schuld bij CDA en VVD als bij ons. Het doemdenken dat het hier zou gaan om 2000 mensen die beslissen over verkiezingen is onzin. Het kabinet kan verder regeren met gedoogsteun; het kabinet kan ook zelf kijken of op een wat degelijker manier een lijmpoging wordt gedaan. Waar ik voor pleit is dat niets in een weekendje met acht heren toegegeven en genomen wordt; waar ik voor pleit is een gewone informatieronde zoals dat ver voor de jaren zestig is gebeurd. Een kabinet dat in crisis verkeert heeft geen nieuwe verkiezingen nodig. Er moet een fatsoenlijke lijmpoging komen met een fatsoenlijke informatieronde. Dan is pas aan de orde of wij er uit stappen of dat er nieuwe verkiezingen komen.

Gabriël van der Heiden (Oudenbosch):

Met alle respect voor bestuur, fractie en bewindslieden stem ik voor deze moties omdat het congres van D66 het CDA en de VVD geen cadeau mag geven. Stap uit dit kabinet.

Roger van Bortel:

Wij hadden vorige week uit dit kabinet moeten stappen. Dat is niet gebeurd. Er is een uitleg bijgekomen en een keuze gemaakt om één van onze meest talentvolle mensen in een nieuwe ministerspositie te manoeuvreren en wij hebben nog werk te doen. Ik vind dat je een week na dato niet alsnog kan zeggen dat we weggaan. Ik hoop dat iedereen wil zien dat die boemerang niet alleen op D66 zal terugslaan.

Ik roep het hoofdbestuur op om een nieuw congres te beleggen met een goede voorbereiding om fundamenteel met elkaar door te praten over de koers van D66 na dit kabinet. Wij zijn helaas in dit kabinet gedwongen dingen te doen die wij als partij niet zouden willen. Ik noem het asielzoekersdossier en teveel behoud op allerlei onderdelen. Wanneer wij dit kabinet naar huis sturen komt er geen nieuwe WAO en geen basisverzekering en zodoende gaan er kapitalen verloren. Ik roep u op uw steun aan deze ploeg mensen te geven.

Zaal:

Ik ben tegen deze cluster van moties. Omdat er geen aanvaring was tussen de coalitiepartners is er geen reden om met hen te breken. Het akkoord biedt D66 nieuwe kansen. De PvdA heeft opnieuw bewezen alleen uit te zijn op macht. In 1987 haalde D66 elf zetels en PvdA tien. Wij werden opnieuw in de oppositie gelaten zoals tot op de dag van vandaag. Landsbelang, door velen gehoond, door Laurens Jan Brinkhorst gisteravond in NOVA goed uiteengezet. De kloof tussen kiezers en gekozenen blijft groot en daar wat moet wat aan gedaan worden. Ik wil dat mijn kleinkinderen het over twintig jaar niet slechter hebben dan wij nu.

Zaal:

Ik ben tegen onderhandelen omdat het de vraag is hoe je met macht omgaat. Wij hebben altijd problemen met macht. Wij willen het graag aan anderen weggeven en als wij het zelf hebben, willen wij er zo snel mogelijk van af. Nu hebben wij macht. Wij kunnen het kabinet laten vallen; zij hebben ons nodig. Wanneer met het mes op de keel is onderhandeld, is de relatie daarna verstoord. Ik ga er vanuit dat die machtsrelatie heeft meegespeeld in de onderhandelingen en dat de fractie de relatie goed wil houden, ook voor de komende twee jaar. In de Tweede Kamer is veel meer ruimte gekomen voor wisselende meerderheden dan vroeger. De fractie is soms tegen het kabinet en dat is een boeiende ontwikkeling. Daarom stem ik voor het Paasakkoord.

Harm Puit (Amsterdam):

Ik ben op de afdelingsvergadering aangesproken op mijn verstand. Er is daar voorspeld dat Alexander Pechtold de partij gaat profileren als de partij waar je je mee verbonden hebt, de partij die zich kan onderscheiden en de partij van de mensenrechten. Ik heb goed geluisterd naar wat Alexander Pechtold vanmiddag heeft gezegd over hoe hij als minister te werk gaat. Bestuurlijke

vernieuwing heeft te maken met sociale integratie en het moet dus niet op de manier van Geert Wilders. Ik heb hem niet horen zeggen dat het dus niet moet op de manier van mevrouw Verdonk of van minister Donner. Dat heb ik gemist. Hij heeft mij geen vertrouwen gegeven. Ik stem graag voor de motie die zegt dat het hart van D66 niet in deze coalitie zit en niet in dit akkoord.

Zaal:

Wij zijn allemaal erg teleurgesteld over de gebeurtenissen in de Eerste Kamer. Ik krijg ook het gevoel dat wij het boetekleed aantrekken over de stand van zaken omtrent de bestuurlijke vernieuwing in ons land. Dat is raar want er is maar één partij die daarvoor opkomt en daar staan wij allemaal achter. Ik kan me niet voorstellen dat wij ons vandaag uit elkaar laten spelen want daar spelen wij mensen mee in de kaart. Mensen die nu op al die plekken zitten en die de macht in handen willen houden. Laten wij elkaar niet aanpraten dat D66 niet goed bezig is met bestuurlijke vernieuwing. Wij zijn nog steeds de enige partij die daarmee bezig is en dat kunnen we beter in het kabinet doen dan in de oppositie.

Zaal:

De krantenkoppen van maandag zullen zijn dat D66 bang is voor de kiezer. Het gaat hier vanmiddag over opportunisme versus principes. Er is in heel bestuurlijk Nederland kramp. Het parlement houdt zich bezig met incidentalisme en de bevolking keert zich af van het Haagse spel onder de kaasstolp. Er is nog steeds een crisis in de parlementaire democratie. Wat nu gebeurt is dat die crisis, door het aanblijven van D66 in het kabinet, verhuld blijft. De democraten houden het vaandel van de democratie in stand. De conclusie is dat we de crisis zichtbaar moeten maken. Dat kan maar op één manier en dat is terug naar de kiezer. Dat is het laatste waar D66 bang voor zou moeten zijn.

Voorstel van orde vanuit de zaal om iedereen die nu nog bij een microfoon staat aan het woord te laten.

Dit voorstel wordt verworpen.

Ina Bleisy:

Wij zijn sociaal liberaal. Liberaal heb ik gemerkt. Ik ben voor kennis en innovatie. Het is belangrijk om als kleine partij en klein land daar veel in te investeren. Het stukje sociaal mis ik. Ons kabinet heeft het niet laten zien. Ik hoop dat D66 juist dat stukje wel laat zien. Daarom terug naar de onderhandelingstafel met veel aandacht voor zorg en misschien een generaal pardon.

Behandeling cluster II van de moties.

Henk van Lingen (Utrecht):

Ik wil weten waarom we niet over cluster I gaan stemmen en dien een ordevoorstel in.

Voorzitter:

Ik heb bij de behandeling van de moties de behandeling uitgelegd. We gaan aan het eind van de behandeling van alle moties stemmen. Wij willen recht doen aan alle moties die zijn ingediend. Het landelijke bestuur heeft afgewogen om deze volgorde te kiezen.

Jan Hoekema:

Wij zijn begonnen met de behandeling van de meest vergaande moties, te weten het verwerpen van het Paasakkoord. De tweede cluster komt op hetzelfde neer qua inhoud, namelijk het teruggaan naar de onderhandelingstafel. Mijn voorstel is om dat cluster af te ronden en dan een stemming te doen. Het hoofdbestuur heeft ook zelf een motie ingediend en wil daar ook uw oordeel over horen.

Hierna volgt kort beraad.

Voorzitter:

Wij gaan het als volgt doen. Het Landelijk Bestuur heeft gehoord en gelezen alle reacties die tot op heden zijn binnengekomen, een bestuursmotie gemaakt. Dat kan reglementair. Deze bestuursmotie wordt geprojecteerd. Na een toelichting van de heer Hoekema volgt stemming over de bestuursmotie en daarna de clustermoties zoals die net zijn behandeld.

Zaal:

Ik ben de indiener van motie 2006 en die is verkeerd ingedeeld.

De congresvoorzitter legt uit dat motie 2006 later aan de orde komt en nu cf voorstel eerst de bestuursmotie wordt behandeld en dat daarna stemming plaatsvindt eerst over de bestuursmotie, dan over de cluster moties. Hiermee stemt het congres met applaus in.

Toelichting op bestuursmotie door Jan Hoekema

Wij hebben een aantal moties niet behandeld en dat is zeer teleurstellend. Motie 2006 vraagt om terug te gaan naar de onderhandelingstafel. Heel duidelijk is aangegeven door Boris Dittrich en de anderen dat dat betekent dat je het akkoord verwerpt.

Wat hebben wij gedaan als Landelijk Bestuur.

In de eerste plaats een antwoord op de vragen van Rogier van Boxtel. Er is een congres gepland over zeven weken in Nijkerk. Daar zal het hoofdbestuur voorstellen doen voor een discussie over de toekomst van de partij, niet alleen over de komende twee jaar maar ook over de verdere toekomst. Er wordt gewerkt en gedacht aan een manifest over de toekomst van D66. Een klein beginselprogramma en dat congres is al gepland. Wat hebben wij gedaan. Wij hebben geluisterd. Niet alleen naar u vanmiddag maar ook in de afgelopen week en geprobeerd een motie te maken. Een motie die zoveel mogelijk van de punten weergeeft, die in de afgelopen tien dagen zijn gemaakt door de leden. Wij kiezen in deze motie voor vier punten.

Hierna wordt de motie voorgelezen.

Het landelijk congres enzovoort, overwegende dat het schrappen uit de grondwet van de kroonbenoeming van de burgemeester op 22 maart 2005 door de minderheid in de Eerste Kamer, bestaande uit enkele oppositiefracties, onmogelijk is gemaakt. Dat Thom de Graaf om deze reden en omdat hij constateerde dat in de coalitie onvoldoende draagvlak bestond voor het ook voorliggende wetsvoorstel van wijziging van het kiesstelsel, is afgetreden als Minister van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties.

Dat de onderhandelingsdelegatie in de regeringscoalitie heeft onderzocht of en zo ja op welke manier de balans van afspraak in het regeerakkoord kan worden hersteld, zodanig dat de politieke agenda van D66 voldoende aanwezig blijft in het hoofdlijnenakkoord.

Gezien het tussen de aan de regeringscoalitie deelnemende partijen bereikte zogenoemde Paasakkoord van 26 maart 2005 dat onder meer regelt, het wijzigen van de grondwet in die zin dat het rechtstreeks kiezen door de bevolking van de burgemeester mogelijk wordt gemaakt. Het versterken van de band tussen kiezer en gekozen bij de algemene verkiezingen van 2007 door een groter gewicht toe te kennen aan voorkeursstemmen. Dat voor het eerst nu ook het CDA en de VVD expliciet erkennen dat de democratische legitimatie van het bestuur en de staatsinrichting van Nederland versterking nodig heeft op alle niveaus, en dat de regering, in samenspraak met de oppositiepartijen, zal komen tot een brede agenda voor bestuurlijke en staatkundige vernieuwing van Nederland.

Dat de onderwijsbegroting structureel wordt verhoogd met een kwart miljoen euro per jaar in deze kabinetsperiode. Dat een extra incidenteel bedrag van circa een half miljard euro wordt bestemd voor onderwijs, kennisinnovatie en dat het publieke mediabestel fundamenteel wordt veranderd om het toekomstbestendig te maken en de verzuilde verhoudingen binnen het bestel te doorbreken.

Spreekt uit:

Dat de in de onderhandelingen behaalde resultaten naar omstandigheden bevredigend zijn.

Dat in de resterende kabinetsperiode door D66 verder zal worden gewerkt aan de verwezenlijking van ook andere voor D66 belangrijke punten, zoals natuur en milieu, arbeids- en sociale zekerheidskwesties, asiel, migratie en integratie, kinderopvang etc.

Dat de coalitieverhoudingen als zodanig, maar ook het Paasakkoord, voldoende aanknopingspunten bieden voor dualistische verhoudingen tussen regering en Staten Generaal.

Dat zich daarvoor gelegenheden zullen voordoen zoals de Voorjaarsnota en de begrotingen 2006 en 2007

Besluit de Tweede Kamerfractie te steunen in het voornemen tot deelname aan het kabinet voort te zetten.

Congresvoorzitter:

Wellicht dat een enkeling nog een stemverklaring zou willen afleggen. Volgens mij is dat ook democratisch.

Stemverklaring heer Van Mierlo:

Ik wil iets zeggen mede namens Els Borst en had dat het liefst gedaan naar aanleiding van de sobere motie van de afdeling Utrecht. De positiebepaling van ons beiden zou het best aan de hand van die motie kunnen gebeuren. Aangezien de stemprocedure wat wisselt, neem ik het zekere voor het onzekere en zeg nu wat.

Ik heb de afgelopen week mijn gemengd oordeel over het Paasakkoord naar buiten gebracht. Positieve en negatieve punten. Dat gemengde oordeel heb ik nog steeds. Ik liet in het midden, omdat ik het niet wist, waartoe het mij zou leiden op dit congres. Veel, zie ik, zal afhangen van wat de politieke leiding op dit congres zegt. Ik dank de politieke leiding voor de ernstige aandacht die zij heeft gegeven aan de in de partij gemaakte opmerkingen. Daaronder waren de mijne. En dat spaarde u en mij een debat-interventie uit.

Ik zal geen oproep doen mijn gedrag te volgen. Geen appels, geen sweeping statements. Als ieder lid zo nauwkeurig mogelijk zijn eigen afweging maakt, zal het beeld dat uit de stemming oprijst het eerlijkste bijdragen tot onze eigen kennis over wie wij politiek zijn en wat ons recht van spreken is. Ik stel voor mijzelf vast dat de politieke leiding in ieder geval wil dat onze staatsrechtelijke missie in het politieke veld dezelfde betekenis houdt als voorheen. Ik stel ook vast dat zij alles wil doen om de gevaren van de te volgen strategie, met de burgemeester en de grondwet, te bestrijden zodat het geen aanloop kan zijn, of een vanzelfsprekende groei, naar een voortzetting van deze coalitie. Ik noteer zelf, dat als het nu tot een breuk in de verkiezingen zou komen, door de bittere gevoelens van dit moment, de PvdA en D66 nu al in verschillende kampen zouden strijden. Dat zou voor mij een vervalsing zijn van de werkelijkheid dat ik op een aantal punten van het kabinetsbeleid gevoelens deel die aan de linkerkant leven.

De randvoorwaarde, waaronder wij twee jaar geleden toetraden tot deze coalitie, was de ruimte voor staatsrechtelijke vernieuwing waar wij zolang naar hebben gesnakt. Daarin is een bres geslagen. Vooral door de oppositie. Maar ook binnen de coalitie en zelfs binnen de eigen partij wat het voorgestelde kiesstelsel betreft. Daarvoor is in het Paasakkoord in de plaats gekomen het breed opgezette onderzoek naar een fundamentele versterking van de legitimatie van de macht. Ik begrijp de scepsis en voel die ook zelf ten aanzien van : weer een onderzoek. Maar het is wel de eerste keer in al die veertig jaar en zolang als wij het woord hierom vragen en zolang als al die onderzoeken zijn gedaan, dat de conservatieve fracties van CDA en VVD op voorhand toegeven en erkennen dat er op punt iets fundamenteel mis is in ons land. Wij hoeven er dus niet over te smalen want het is echt iets. En met dit punt zijn wij in ieder geval nog dichterbij de buurt gekomen van datgene waar het in Nederland om gaat. Hoe maken wij, na het leeglopen van de zuilen, nieuwe verbindingen tussen de burgers en onze formele democratie. En wie zegt dat dit vraagstuk een prioriteit voor alleen wat oudere D66'ers is, is reeds op jongere leeftijd krankzinnig geworden. En wie zegt dat er nog zoveel andere belangrijke punten zijn die trapt een open deur in, want dat is altijd zo geweest.

Als we door zouden gaan met de coalitie, dan ligt er de zware taak voor de nieuwe minister het nieuwe gegeven van de bereidheid van de CDA en VVD-fracties uit te buiten en met concrete voorstellen aan te geven wat die bereidheid voorstelt. Daarbinnen zal hij een verzoening tot stand moeten brengen over de rechtstreeks gekozen burgemeester. Daarvoor heeft hij twee jaar.

Ik vond dat hij daarover vanochtend met overtuiging sprak. Ik persoonlijk ben bereid in dit licht twee jaar extra aan hem en onszelf te geven. En ons oordeel over de vraag of de randvoorwaarde om tot staatsrechtelijke vernieuwing te komen binnen deze coalitie overeind is blijven staan, nog twee jaar uit te stellen. Daarom zal ik mijn stem aan het Paasakkoord niet onthouden.

Overigens ben ik van mening dat het woord kroonjuwelen in onze partij verboden zou moeten worden. Kroonjuwelen worden doorgaans gestolen, daarom worden zij opgeborgen en alleen de vervalsingen worden gedragen.

Stemverklaring:

Ik wil graag de wens uitspreken na deze mooie dag en de stemming die straks gaat volgen, dat de vuist die D66 is één blijft.

Stemverklaring:

Hoe vaak hebt u zich geërgerd aan dit kabinet; hoe vaak heeft u spijt gehad dat wij er aan begonnen zijn? Stem ze weg.

Stemverklaring:

Ik ben blij dat de heer Van Mierlo denkt dat wij zelfstandig in staat zijn onze keuze te maken en vraag u op dit zo cruciale punt geen mondelinge maar een schriftelijke stemming te doen.

Stemverklaring Thom de Graaf:

Het was voor mij een beroerde week. Als ik had gewild dat D66 zich terug zou trekken uit dit kabinet, had ik het vorige week ook hardop gezegd. Ik zou het niet verantwoord vinden dat we zomaar een dergelijke beslissing zouden nemen. En niet omdat ik het Paasakkoord zo geweldig vind, want dat vind ik het op het punt van bestuurlijke vernieuwing niet. Om andere redenen zal ik voor de hoofdbestuurresolutie stemmen. Die redenen zijn dat ik vind dat het land niet drie keer in drie of vier jaar verkiezingen moet hebben. Ik vind dat D66 niet groot genoeg is om een dergelijke beslissing voor iedereen zomaar even te nemen. Ik vind dat wij ook nog een aantal klussen in deze jaren te doen hebben binnen het kabinet. Ik vind het jammer dat ik daar niet aan kan bijdragen, maar ik vind wel dat D66 dat moet doen. Tenslotte heb ik een heel groot vertrouwen in de politieke talenten van Alexander Pechtold.

Stemverklaring:

Ik wil het congres voorhouden dat politici altijd meer moeite met verkiezingen hebben dan de kiezer zelf. Ik vraag het congres om zo meteen na te denken over wat u denkt wat Nederland zou vinden van de argumenten die op het podium zijn genoemd.

Stemverklaring Francine Giskes:

In 2003 ben ik mede verantwoordelijk geweest voor de deelname van D66 aan dit kabinet. Bestuurlijke vernieuwing is belangrijk, maar voor mij was de overheersende reden om met een aantal partijen, zonder het CDA, een aantal dingen te realiseren die anders nooit hadden gekund. Zo kunnen wij in deze combinatie een aantal dingen realiseren die met de PvdA nooit zouden kunnen. En dat is het doorbreken van rigide en onvoldoende op deze tijd toegesneden sociale zekerheidswetgeving en alles wat daarmee samenhangt. Dat wil niet zeggen dat je het niet op een sociale manier moet doen. Nu verkiezingen houden, is teruggaan naar af en ook dat is zelfbeschikking.

Voorzitter van de stemcommissie:

Voordat wij de stemming gaan houden vertel ik de procedure.

Wij stemmen bij enkelvoudige meerderheid en daarvoor heeft u een stemkaart uitgereikt gekregen.

De stemkaart heeft een zwarte bedrukking en is de enig geldige.

Twee mensen van de stemcommissie zitten in de Van Goghzaal en via een verbinding horen wij van hen hoe daar wordt gestemd. Dit nemen we mee in de beslissing die we moeten nemen met de 2200 mensen in deze zaal.

De bestuursmotie wordt nu in stemming gebracht.

Wie is daar voor.

Wie is daar tegen.

Aangenomen.

Voorzitter:

Wij stellen voor om de moties die in feite nu niet meer aan de orde zijn door aanname van de bestuursmotie, en de overige moties, op het volgende congres eind mei 2005 te behandelen.

Hierop volgt applaus.

Boris Dittrich:

De bestuursmotie is zojuist aangenomen en dat impliceert dat D66 vanuit de regering door zal gaan om problemen in Nederland op te lossen. Ik ben ontzettend blij dat jullie dit als congres met een royale meerderheid hebben gesteund. Wat hebben jullie het ons ontzettend moeilijk gemaakt en ook terecht. Ik heb heel goed geluisterd naar alle kritische kanttekeningen, alle wensen die jullie hebben

geuit en reken maar dat wij in de komende twee jaar ons op een enthousiaste manier zullen inzetten om de punten zoveel mogelijk te verzilveren. Wij zullen heel duidelijk laten zien dat D66 als onafhankelijke partij de verkiezingen in zal gaan op basis van eigen kracht. Ik ben van plan over een week of drie jullie een brief te sturen en daarin een voorzet te geven voor de koers van D66. Ik hoop dat jullie die brief in de afdelingen en regiovergaderingen willen bespreken, zodat wellicht op het novembercongres een inhoudelijke discussie hierover kan worden gevoerd. Ik nodig niet alleen jullie uit, maar ook al die mensen die nu nog niet politiek actief zijn, of in een andere politieke partij zitten en zeggen: een sociaal-liberale partij, vrijzinnig van karakter, genuanceerd, die niet het hoofd op hol laat brengen en die weet wat ze wil, namelijk een goede toekomst voor Nederland: zo'n partij moet meer worden gesteund. Hopelijk kan bij de verkiezingen in 2007, aan de kiezer overtuigend duidelijk gemaakt worden waarom het goed is geweest dat D66 vier jaar in de regering heeft gezeten en vier jaar verantwoordelijkheid heeft gedragen. Weliswaar moeilijke maatregelen heeft moeten nemen, maar waar Nederland wel beter van is geworden. Hartelijk dank voor jullie steun.

Afsluiting

Jan Hoekema spreekt zijn dank uit voor de aanvaarding van de hoofdbestuurresolutie en biedt mede namens de congresleiding excuses aan voor de problemen met de orde, de resoluties en de moties. Het voorstel is geweest om alle moties die niet neerkomen op verwerpen van het Paasakkoord of heronderhandelen, nu op de agenda te houden. Deze moties hebben punten die ook in de komende twee jaar de aandacht van fractie en partij nodig hebben. De moties 2010 en verder komen aan de orde in congres 81 in Nijkerk.

Na dankzegging en overhandiging van bloemen, sluit Jan Hoekema het congres. Het congres is opgeschort tot 21 mei 2005 in Nijkerk.